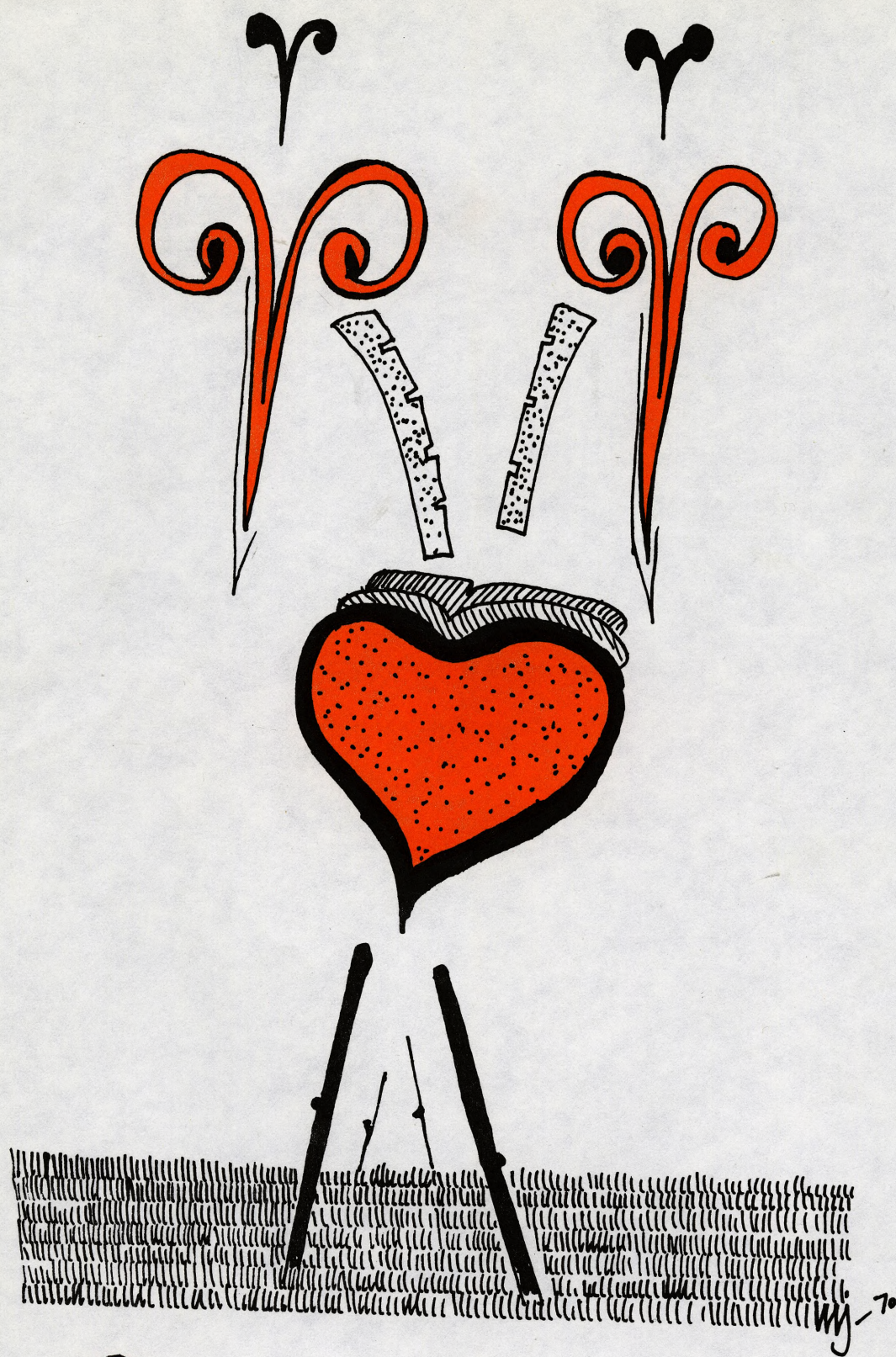

SIRJELIND 1970

MÖTTEID JA MULJEID

STOKHOLMI EESTI GÜMNAASIUMI

19. LENNU LÕPUAKTUSELT

13. juunil 1970. a.

ja

SUVEKURSUSELT EESTI NOORTELE

SALTSJÖBADENIS

6. — 13. juunil

Kursuslaste väljaanne. Kaas: Mart Jänes

S t o k h o l m 1970

OMETI KOIDAB KORD HELENDAV JA HURMAV HOMMIK ...

Ühegi olutahtelise ja sihitadliku rahva seas ei kao vabadustung. Nii ka meie rahva südames elab edasi lootus vabandusse võõrast haardest ja püüd tagasi saavutada oma riiklik iseseisvus. Olgu õõ nii pime ja pilkane kuitahes, sellele järgneb ometi kord helendav ja hurmav hommik!

Püüdkem süvendada usku ja lootust meis endis ja uutes generatsioonides. Selleks õppigem eesti keelt ja arendagem oma rahvuslikku kultuuri ka siin meie ajutises kodus.

Täna kõiki meie õpetajaid, kel on jätkunud armastust, entusiasmi ja püsivust pikkade aastate kestel anda oma panus meie noorte õpetamisel ja kasvatamisel. Lriti tahan tänada prl. Helmi Ellerit, prl. Hilda Kaurit, pr. Diidia Brattströmi, prl. Helvi Arrast, hr. Eugen Kiimani, hr. Joh. Ungersoni, hr. Konrad Vcemi, hr. Paul Laant ja hr. Bengt Nivacust, kes on töötanud meil pikemat aega.

Täna ka kõiki neid kultuuritegelasi ja noortesõpru, kes meid selles töös on abistanud ja seda tööd on soodustanud, eestkätt meie kooli kuratooriumi, esimeest Rein Kleitsmani, majandusjuhatuse esimeest Harri Härmi ning selle laekurit Hans Saaret ja „Eesti Päevalehe“ peatoimetajat Juhan Koklat.

Rootslastest olgu tänutundes mainitud haridusnõunik C. O. Sjöstedt, prof. Sten Karling, piiskop Sven Danell ja büroosekretär Torsten Mandorff.

Teile aga, armsad abituriendid, soovin palju õnne. Teie lõpetamine on sattunud ilusale kevadisele ajale.

Tuglas lausub ühes oma viimases teoses kevadest ja noortest: „Muru muutub ikka rohelisemaks. Uuristub esile miljoneid idusid, pütsikuid, lehekimbukesi ja imestleb oma nupusilmadega: — ah see ongi siis maailm? Ning kask, see põhjamaine valgepihaline puu, kuulutab oma hiirekõrvul: või nõnda see noorus seal kikkivarbail oma teekonda algab!”

Armsad Stockholmi Eesti Gümnaasiumi järjekordse ning viimase lennu abituriendid. Te algate täna oma teekonda, te alustate oma uhket lendu. Säilitage oma ideaale ja ärge kartke võitlusse astuda nende eest. Per aspera ad astra!

Teie

Henno Jänes

Lugupeetavad Stokholmi Eesti Gümnaasiumi abituriendid, lugupeetavad külalised, minu daamid ja härrad!

Mul on hea meel Stokholmi Eesti Gümnaasiumi Kuratooriumi nimel tuua täna õnnitlusi SEG lõpetajaile, tänada gümnaasiumi juhatajat ja õpetajaid tehtud töö eest ja tervitada aktusele tulnud külalisi. Täna sel päeval, koos gümnaasiumi lõpetajate ellu saatmisega, tahame ka mõelda SEG senisele tegevusele, kuna 1970. a. sügisel täitub 25 aastat SEG asutamisest.

Kui 1944. a. sügisel siirdus Rootsi suur hulk keskkooliealisi eesti noori, tekkis tarvidus korraldada neile edasiõppimise võimalusi. Olles pidanud vastavaid läbirääkimisi Rootsi võimudega suutsid eestlased avada Sigtunas kaks viimast gümnaasiumi klassi noortele. Kuid kool ei suutnud vastu võtta kõiki soovijaid. Uus pöördumine Rootsi ametiasutuste poole sooviga saada edasiõppimise võimalusi gümnaasiumiõpilastele, kellel kool Eestis poolt jäi, ei annud esialgu tagajärgi. Eesti koolitegelastel tuli see küsimus lahendada omal jõul. Eesti Komitee Koolitoimkonna poolt usaldati vastavate eeltööde tegemine kodumaalt tuntud gümnaasiumidirektorile Henno Jänesle. Ja juba 19-ndal oktoobril 1945. a. võidi avada Stokholmis eesti gümnaasium, esialgu küll Öhtugümnaasiumi nime all. Kooli majanduslik olukord oli väga raske. Oma sissetulekuid sai gümnaasium algul õppemaksudest ja toetustest. Suuremat toetust sai gümnaasium eesti ja rootsi organisatsioonidelt. Ka Rootsi riigilt õnnestus saada toetust. Gümnaasiumi õpetajad töötasid omal vabal ajal, olles eluüldalpidamist sunnitud muretsema teenistusega mujal. Tasust, mida gümnaasium suutis pakkuda, jätkus peamiselt sõidukuludeks kooli ja tagasi. Kuid kooliõpetajad töötasid ennastsalgavalt ja koolitöö jätkus. Lõpuks õnnestus SEG-le saada riigitoetust ja ka kõik Rootsi gümnaasiumi õigused. SEG lõpetajaile oli sellega võimalus oma hariduse jätkamiseks kõigis Rootsi, kui ka USA ja Kanada ülikoolides.

See töö, mida SEG õpetajad 25 aasta jooksul on teinud, väärrib erilist tunnustust. Ja ma palun kõiki praeguseid, kui ka endisi SEG õpetajaid vastu võtta selle tõhusa töö eest SEG Kuratooriumi sügavaim tänu. Kuid väga suurt tänu väärrib SEG rektor

Henno Jänes, kes kogu 25 aasta jooksul on väsimatult tegutsenud, et gümnaasiumi organiseerida, teda käigus hoida ja mu-retseda koolile õigusi ja kõiki toetusi.

Olen aastaid kuulunud SEG Kuratooriumi ja sellega olnud SEG-le ja rektor H. Jänese tegevusele lähedal. Olen alati imestusega pidanud jälgima tema energilist ülesastumist Rootsi ametiasutustes, Haridusministeeriumis ja Koolivalitsuses, kui ta neid külastas, et hankida SEG-le vajalikku toetust. Nendest „palverännakutest“ Rootsi ametiasutustesse olen korduvalt osa võtnud ja võin kinnitada, et rektor H. Jänesel ei ole kerge olnud saavutada Rootsi ametiasutustelt SEG vajaduste rahuldamist. Kodumaal, Tartus, tsaari valitsuse ajal tegevuses olnud gümnaasiumis, kus paljud meie vanemapõlve haritlased õppisid, oli gümnaasiumi juhataja Hugo Treffneril kindlasti palju raskusi. Kuid on kindel, et Henno Jänesel, selleks et võõral maal organiseerida eesti gümnaasium ja seda 25 aasta jooksul käigus hoida, on tulnud võita küll suuremaid raskusi. Ja SEG juhatajana on Henno Jänes loonud omale Eesti haridusloos aegumatu, püsiva monumendi. Kui üks Rooma riigi luuletaja laulab, et ta on püstitanud omale monumendi, siis pidi ta sellest ise kirjutama. Henno Jänesel endal ei tarvitse rääkida monumendist, mille ta on püstitanud. Seda teevad 207 eesti noort, kes on lõpetanud H. Jänese gümnaasiumi, seda teeme meie täna siin, seda teevad eestlased vabas maailmas ning tänavad Henno Jänest tema suure panuse eest eesti koolipõllul. Koosoleku juhatajat palun meie tänu ja lugupidamisavaldus edasi anda rektor Henno Jänesele, kes täna ei viibi meie keskel.

Armsad noored üliõpilased! SEG Kuratooriumi õnnitlusi Teile täna edasi andes teen seda ühe vanaaja suure mõtleja sõnadega: „Jää ustavaks oma kohustustele, sest see on jumalik seadus.“ SEG endine inspektor Rootsi piiskop Sven Danell kirjeldab SEG albumis „Sütevakk“ ühte Haapsalu gümnaasiumi lõpuaktust, millest tema lestas töötades osa võttis. Selles kirjutuses tuletab ta meelde abiturientide esindajat, kes olles tänanud oma õpetajaid, pöördus oma kaasõpilaste poole sõnadega: „Kui kunagi peaks tulema päev, kus kaalul on meie kodu-

maa saatus, siis ärgu ükski vääratagu." Piiskop Danell kirjutab, et ta ei ole kõnelejat enam kohanud, kuid piiskopi kujutluses esineb ikka kõneleja oma sõnavõtuga. SEG Kuratooriumi nimel Teile püsivust ning jõudu edasiõppimiseks soovides lõpetan sõnadega, mida ütles aastakümnete eest oma kaaslastele Haapsalu gümnaasiumi abiturient.

Rein Kleitsman

Mul on rõõm edasi anda Eesti Komitee Kooli ja Noorte Toimkonna tervitused ning head soovid kaasa eluteele tänavusele SEG lõpetajate lennule ja sügavaim tänu kooli juhatajale, õpetajaskonnale ning lõpetajaile — eesti noortele. Kooli ja noorte toimkonna liikmena olen teadlik neist suurist pingutusist, mida nõudis kooli rajamine ja elushoidmine veerandsajandi jooksul.

Et oma soove Teile, lõpetajad, väljendada, lähen ajas kaukele tagasi — nimelt 1905. aastani, mil eesti rahvale raskel ajastul ilmus Gustav Suitsu luulepõimik „Elu tuli“. See vabaduse ja võitluse luule kujunes ilmutuseks, äratuseks, jõu juurdevooluks eesti noorusele.

On tõsi, et elutuli ja noorus kuuluvad ühte, kuid ikkagi on vajalikud tõuked, jõud, mis innustavad, äratavad ja panevad liikuma noortes peituva jõu.

Gustav Suitsu „Elu tuli“ kujunes võimsaks puhanguks, mis sütitas leegiks noorte hinges hõõguvad sädemed ja sel tuli tähta tähtis osa „Noor-Eesti“ kujunemisel ja tulevase vaba Eesti tähiste püstitamisel. Võib julgelt väita, et see luulepõimik haaras südamiku eesti erksast noorusest.

„Elu tulest“ leiame järgmised read:

Mis küll nii kohisevad kevadised veed,
kes need sääl sammuvad mööda teed?
Lõkendavad ihalduste tulised tunglad:
noored need otsivad muinasjutu Kunglat,
kuni kord seisavad Toonela väraval.
Elu tuli helgib ja sähvab ja lööb,
võitluses põlevaid südameid sööb.

Kui küsiks sin Teilt, abiturientid, täna, mil seisate teelaahkmel endateostuse radade otsimisel ja leidmisel, kas ütlevad need road Teile, kaasaegsele noorusele midagi? Kas otsite ka tänapäeval oma muinasjutu Kunglat, või ainult kainelt kaalutud kõrge elatustaseme võimalusi?

Kui Teile vastaksite, et need road on Teile võõrad ja ei ütle midagi, siis ei usuks ma seda mitte, sest et veendunult tean, et Teiegi hinges leiduvad hõõguvad sädemed puhangu ootel, et leegiks süttida. Sooviks kaasa Teile eluteele olgu: hoidke elavana elutuli hinges, hoidke elavana kuni Toonela väravani, innustudes aateist, ideist, „Sõnast“ ja „Illost“. Olgu Teile eriti kallid vabaduse, õigluse, inimlikkuse ideaalid. Teadkem, et noorus möödub, ilu kaob, kuid valgus jääb. Sest kogudem valgust!

Veel on mul südamele soove Teile, noored. Nende väljendamiseks tulen tagasi kaasaega.

Kodumaa, Eesti saatus ja olukord on rasked, palju raskemad kui sajandi algul. Kujutuse sellest lootusetust olukorrast, kuid samaaegselt jätkuvast kangelaslikust meelest annavad hiljuti ajalikkusest lahkunud luuletaja road:

Anna jõudu relva hoida,
seista sellel rindel,
kus on mehi kõige vähem,
kus on kaotus kindel!

On tõesti jõudu vaja vaimse relva hoidmiseks, on jõudu vaja sellel rindel seisamiseks, kus käib võitlus tõe ja õiguse eest. Sellel rindel on kaitsjaid tõesti vähe. Rinnet aga tuleb vankumatult hoida, ustavuses oma tõekspidamistele, vaatamata, kas ootab kaotus või võit.

Teie elu tähtsal päeval soovin ma Teile jõudu seista oma elus sellel rindel! Teid kohutavad ehk need viimased rängad sõnad: „kus on kaotus kindel“. Needki sõnad ei ole öeldud lootusetuse süvendamiseks, vaid julgustuseks, lootuse ergutuseks, meenutades, et vabadus Eestile võideti olukorras, kus kaotus näis olevat kindel, kuid ometi saabus võit. Seda võitu soovin ma Teile!

Seni, kui pole kustunud elutuli — on elu, nii kaua kui elu — on lootust!

Maria Kleitsman

ARMSAD LÕPETAJAD!

Toon teile tervitusi ja õnnesoove Rootsi Eestlaste Esinduse ja selle koolitoinkonna poolt. Samuti võtke vastu minu isiklikud õnnitlused ja parimad soovid tulevikuks. Kasutage saadud teadmisi edasiõppimiseks ja ärge jääge eemale eestlaste võitlusest oma kultuuri ja vabaduse eest, sest sellega valmistate pettumuse oma koolijuhatajale ja õpetajaskonnale, kes ennastsalgavalt on teid aidanud tänasele sihile. Kahju, et praegune lend on viimane. Põhjuseks on õpilaste puudus ja see tähendab, et eestlaskond on leidnud, et seda kooli pole enam vaja. Kahjatsusväärselt mõtlemata tegu. Loodan, et mingil moel leitakse siiski võimalusi tööd jätkata. Veel kord õnne tulevikuks!

Eugen Kiiman

Mul on meeldivaks ülesandeks tervitada tänaseid lõpetajaid Eesti Gümnaasiumiõpetajate Ühingu ja Eesti Keelo ja Kirjanduse Instituudi nimel. Meie südamesooviks on, et teie eesti keelt ja kirjandust, mida teie siin mitme aasta jooksul õppinud olete, ei unustaks, vaid et teie seda ka edasi viljeleksite ning teadlikeks ja aktiivseiks eesti haritlasiks kujuneksite. Nagu enamik siin viibivaist õpetajaist olen Stokholmi Eesti Gümnaasiumi tegevuse juures olnud pikki aastaid, kolm aastat õpilaseks ja üheksa aastat õpetajana. Seepärast, hoolimata rõõmupäevast, seisan teie ees täna raske südamega, kuna mul enam kunagi pole võimalust selles koolis ei teid ega järgnevaid klasse saksa keeles adjektiivide käänamisega piinata. Kuid ma soovin teile sellegipoolest südamest õnne! Mina ise kuulun Eesti Gümnaasiumi kolmandasse lendu, kuid see oli esimene, kes lõpetas rootsi üliõpilaseksamitega. Võtan omale siinjuures volituse, et samaaegselt viimasele lennule üle anda esimeste lendude tervitused!

Paul Laan

Täna, kus Stokholmi Eesti Gümnaasium saadab ellu oma viimase lennu eesti haritlasi, tunneme kõik nukrust, sest loomulikku rõõmu, mis sellisel puhul kannab väljalendajaid, varjutab teadvus selle haridustempli tegevuse lõppemisest, millel on olnud nii suur ja oluline tähtsus eestlusele siin Rootsis. Stokholmi Eesti Gümnaasium on täitnud sama funktsiooni, mida kunagi eesti ajaloos Treffneri, vana Mauruse gümnaasium, andes eesti keelt ja meelt ümbruses, kus muidu hariduse omandamine on võimalik ainult võõrkeeles. Stokholmi Eesti Gümnaasiumi on nimetatud Jänese-gümnaasiumiks ja see on õieti aunimeks nii koolile kui ka mehele, kes selle kooli siin võõrsil on loonud ja talle õigused kätte võidelnud. Mõtelge omati, milline ime siin Stokholmis: Rootsi üliõpilaseksam eesti keeles ja eesti keelega emakeele kohal!

Eesti emakeele tundmine gümnaasiumi tasemel on eelduseks eesti kultuuritööle, eriti aga kirjanduslikule ja ajakirjanduslikule loomingule. Selle tõttu on loomulik, et eesti gümnaasiumil on olnud oluline tähtsus järelkasvu ettevalmistamisel puht-eesti haridusega haritlastele ja kultuurilise tegevuse kandmisele. Ajakirjanikud teavad, kui raske on leida uuest sugupõlvest inimesi, kes on võimelised kirjutama emakeelt korrektselt, kes saavad keelt kasutada oma mõtete instrumendina. Eesti gümnaasium, Jänese-kool, on paljudele eesti noortele andnud kätte selle olulise instrumendi ja mitmel pool maailmas näeme selle kooli vilistlasi tegutsemas eestluse huvides. Henno Jänese panus on olnud ainulaadne. Täna, kus saadame viimast lendu, ütlen Vabade Eesti Ajakirjanike Ühingu ja eesti ajakirjanike nimel kogu maailmas temale suure tänu, samal ajal soovides ellu minevatele noortele palju edu ning lootes, et nad jäävad truuks Eestile ja emakeelele.

Juhan Kokla

ALGUS JA LÕPP

Kui Stokholmi Eesti Gümnaasium 13. juunil 1970 Saltsjöbadenis piduliku aktusega saadab välja oma viimase lennu, suunduvad aktusel olija mõtted tagasi alguse juurde veerandsada aastat tagasi.

Algus ja lõpp. Aastal 1945 koondusid kooli ümber peamiselt need noored, kellel ühel või teisel põhjusel oli Eestis keskhariduse saamine jäänud poolleli.

Kool oli oma esimestel eluaastatel jõuline. Peale esimeste lendude lõpetamist moodustati vilistlaskogu, kuid tegevus soikus peatselt. Miks?

Aeg annab tegevusele uued perspektiivid, uued väärtused ja viib tahtmatult mõtted kooli sihi juurde läbi aastate. On see siht olnud olemas ja milline see on olnud?

Lähtudes lõpulennust ja selles eksisteerivast meelsusest peab konstateerima, et kooli siht näib olevat olnud sama kogu 25 aasta jooksul. Siht, mida on ka saavutatud. Anda keskharidust eesti noortele eesti keeles ja meeles ja sellega tõhusalt kaasa aidata meie eestimõelse haritlaskonna juurdekasvule.

Alasihid on kindlasti varicerunud aastate vältel. Algaastatel oli üks olulisematest alasihtidest, anda gümnaasiumiharidust nendele noortele, kellel see haridus jäi poolleli Eestis. See alasiht andis paljudele noortele ainukese võimaluse saada keskharidust ja sellele järgnevat kõrgemat haridust väljaspool Eestit.

Ka vahendid on olnud püsivad. Eesti õpetajaskonna tahe anda oma teadmisi edasi just eesti noortele, vaatamata paljudele raskustele.

Mis on siis neil sellest, mis antud, alles?

Friedrich v. Schiller ütles kunagi umbes nii: „Vaadates inimesi üksikult on nad kaunis targad, aga karjas moodustavad nad ainult ühe suure lambapea.”

Jänese kooli sihiks on olnud, kuigi seda keegi pole otse-

selt toonitanud ega pääle sundinud, kasvatada eesti noortest iseseisvaid, mõtlemaid inimesi. Mõtlemise suunda pole kool proovinud mõjustada. Küll aga on püütud anda alus, millele toetuda.

Rektori visa võitlus kooli eksistentsi eest on olnud selle kooli vaimu üheks kõige põhjapanevamaks alussambaks.

Stokholmi Eesti Gümnaasiumi lõpetajad ei moodusta kunagi massi, vaid nad on ühiskonnas jõulised üksik-indiviidid. Võib-olla kooli rektor isegi mõnikord ohkas selle fakti üle, eriti kui oli raske leida seda foorumit vilistlaste seas, kellel oleks mandaat kõnelda nende nimel. Kui mina nüüd olen võtnud sõna, et teile õnne soovida vilistlaskogu nimel, siis puudub ka mul selleks mandaat. Põhjus selleks on Jänese kooli vaim, mis ka kindlasti teile on edasi antud.

Johan Haabma

KALLID ABITURIENDID

Teie tänasel suurpäeval soovin teile õnne ja edu teie odaspidises käekäigus. Teie olete teine lend, kes läheb välja nende uute relatiivsete hinnetega, ning võistluses teiste samasuguste noortega võite ise kindlaks teha, mis need hinded on väärt.

Klassijuhatajana mäletan väga hästi, kui palju teie pidite töötama, et neid kõrgeid sihte saavutada, mis iseenesest midagi veel ei anna, vaid on ainult hüppelauaks kõrgemale kutsele või akadeemilisele haridusele. Ma loodan, et teil jätkub energiat ja tahet end edasi pingutada nüüd, kus olete veel noored ja pulbitsete elutahtest.

Meile õpetajaile on tänane päev kurb. Teie rõõmutsete, et vabanete tollest „Videviku akadeemia“ rangest korrast, kuid meie õpetajad tunneme, vaatamata kõigile raskustele, pingutus-

tele ja sageli ka pettumustele, tühjuse tunnet. Nüüd lõpu eel jõuame veendumusele, et see paik, kus veetsime nii palju aastaid, on siiski saanud meile armsaks ja lähedaseks, millest kahju lahkuda.

Loodan, et ka teile jäävad ainult ilusad ja helged mälestused meie ühisest eesti koolist.

Lydia Brattström

See on nüüd viimane kord, kus viibime koos Stokholmi Eesti Gümnaasiumi perena. On leidnud märkimist direktor Henno Jänese julge, suutlik ja visa tegevus. On samuti leidnud rõhutamist tulemuse suurus ja selle kestev mõju kooli lõpetajate elukorralduses, sest enamus on läinud edasi ülikoolidesse või muudesse kõrgematesse õppeasutustesse. Mõned on saavutanud teaduslikke kraade ja kõikide elujärg on paranenud tänu meie koolile.

Stokholmi Eesti Gümnaasiumi lõpp ei ole vägivaldne akt. Aastate vältel kahanes pidevalt õpilaste arv. Rootsi koolipoliitika muutmise tõttu kaob riigi toetus erakoolidele. Ja kooli hing, tahe ning mootor, direktor Jänes, on raskesti haige ja me tunneme muret tema tervenemise kasinate väljavaadete pärast. Kooli kolm kõige tähtsamat olemasolu eeldust hääbub ühteaegu, mis on tõsiselt märkimisväärne.

Nii harmooniline, nagu seda on meie lõpuaktus, nõnda leplik olgu meie meel tõsiolude kogemisel. Mis jääb, see on et õigel ajal on toodud õige panus eesti noorte huvides. Direktori juhatusel on antud ühispingutus õpetajaskonna poolt. Tundkem sellest rahuldust ja rõõmu!

Tänu ja austus koondub aga siiski peamiselt direktor Henno Jänese isikule, kes rohkem kui ükski teine on seda võimalikuks teinud. Kõik kokku muutub tänuohvriks Jumalale, keda me ühteaegu palume direktori tervise ja hinge eest.

Konrad Voem

TERVITUS VIIMSELE LENNULE

Sel tuulisel juunipäeval, mil te valged üliõpilasmütsid pähe panite ja me teised teile õnne soovides kätt surusime, ei tulnudki vahest mõtet, et see päev on ajalooline. Selle päeva eripalet hakkame hiljem selgemini nägema. See oli viimane päev, nii Stokholmi Eesti Gümnaasiumile kui ka teile selle kooli õpilastena. Kui me neid ridu loeme, on see kõik juba minevik ja muutub arvatavasti, mida kaugemale ajas, seda säravamaks. Oli kooliga vaeva mis oli, aga tundsime alati:

Oma on ta oneti,
üle kiidu kometi.

Stokholmi Eesti Gümnaasium on sulgenud uksed. Teile aga, armsad abituriendid, olgu kõik uksed avatud elu avarais hoonetes.

Helmi Eller

ÄRADE OCH KÄRA UNGDOMAR!

I ett kvarts sekel har Estniska Gymnasiet i Stockholm förmedlat unga människor, ättlingar av en gammal Östersjö-kultur, in i ett modernt industrisamhälle.

En romantisk återblick ger mig en vision av estniska vikingar, förevigade i Estbröte väster om Kungshatt. Dalmason och bergsmanssonen Georg Stiernhielm var jurist i Estland förutom att han på renässansmanér gladde Drottning Kristina med sin poesi, storvulen och charmerande. Dessa kulturella tankar slår mig då jag sitter vid min Ballograf Epoca i ett burspråk på Grand Hotel i Saltsjöbaden, genom skira tyllgardiner kikande ut över Baggensfjärdens spegel, krusig bölja bak fladdrande tallkronor. En flyktingsepok står inför sitt slut.

Vädret är denna Dag helt gudomligt. Det är synnerligen orim-

ligt att känna vemod. Det tror jag inte heller att Ni, en sista handfull estniska studenter, är i stånd till.

Framtiden hör ungdomen till, inte den tillbakablickande romantiken.

Bengt Nivaeus

LUGUPEETUD JA ARMSAD DIREKTOR
JÄNES JA ÕPETAJAD!

Täna on teie ja meie tähtis päev. Seitsmele teie õpilasele kroonib see päev tähtsamat ja ilusamat ajajärku nende elus. Me oleme jõudnud sihile, mille poole me oleme püüdnud — ja seda tänu teile, armsad õpetajad. Täna oleks nii palju, et seda ei jõuaks nagu ühekorraga ära üteldagi, aga tänase päeva rõõm ei luba meid „mitte vaiki olla“.

Andke andeks, kui see tänu mul nii ei õnnestu, nagu ma tahaksin, aga te olete alati meist nii hästi aru saanud, et te oskate kindlasti kõik selle, mis ehk ütlemata jääb, lihtsalt juurde mõelda.

Täna tahame kõik seitsmele, sest teie pole töötanud ühe või teise, vaid meie kõigi heaks. Ma tean, et kõik mu klassikaaslastel on teie vaeva eest väga tänulikud — nad palusid mind ka nende nimel kõnelda. Palun, võtke siis vastu meie suur ja südamlilik tänu kõige selle hoolde ja armastuse eest, mis te olete meile kinkinud.

Me tahame ka tänada oma vanemate nimel. Ei ole kerge sõnadesse seada nende tundeid. Neil on nii hea meel, et nende lapsed on tohtinud eesti koolis käia.

Ma arvan, et tohin ka tänada kogu Rootsi eestlaskonna nimel, jah, koguni kõigi eestlaste nimel. Teie töö on ju olnud nii tähtis eesti keele ja meele edasielamise huvides.

Eesti meelt olete te võib-olla kõige rohkem näidanud sel-

lega, et teie ei mõelnud mitte iseenesele — te oleksite võinud siin maal ainelist heaolu otsima hakata. Kuid teie valisite kõrge, aatelise töö. See on võib-olla kõige väärtuslikum joon õpetuses, mille me oleme teilt saanud. Meie ei olnud kindlasti mitte ideaalsed õpilased ja oleme teile muret teinud. Täna sel päeval, mis on kahjuks meie koosolemise viimane, palume südamest kõik andeks anda.

Tänada tahaksime peale õpetajate ka kõiki neid, kes on ühel või teisel viisil meie kooli edukaks tegevuseks kaasa aidanud, ilma et nad oleksid seal õpetanud. Nende tööd ei ole nagu nähagi, kuid see on väga tähtis. Me ei unusta neid ja mõtleme neile tänumeeles.

Tänane päev on meile seitsmole suur rõõmupäev. Kuid seda päeva tumestab siiski kurb teadmine, et meie lennu lahkumisega ähvardab kooli tegevus lõppeda. Ei oska Stockholmi nagu ilma Eesti Gümnaasiumita ette kujutada. Sellepärast tahaksime loota imet, et olukord võiks kuidagi soodsalt laheneda.

Selle tumeda pilve taustal, mis on kerkinud Rootsi eestlaskonna kohale meie gümnaasiumi sulgemisega, saab meile, esialgu viimasele lennule, eriti selgeks, kui palju õnne meil oli. Me täname eraldi kõigi nende pingutuste eest, mis te olete pidanud tegema selleks, et meile võimaldada õpingute lõpetamist.

Veidi kurbust toob ka see, et meie aastatepikkune koostöö täna lõpeb ja et me peame üksteisest lahkuma. Aga siin on suureks lohutuseks see, et meie ei ela üksteisest kaugel ja saame kindlasti veel palju kordi kokku.

Vanasti oli kombeks, et küpsustunnistuse saajad andsid niisugusel pidulikul aktusel, nagu meil täna on, suuri ja kõlavaid lubadusi. Paistab, et suurte sõnade tegemine ei sobi tänapäeva noorusele. Aga siiski me tahaksime midagi lubada: nimelt, et me püüame mitte unustada kõike seda head ja armast, mis te meile olete andnud, vaid seda aus pidada ja teie oeskujul teistele edasi anda. Seda pole võib-olla palju, kuid võtke seda palun niinagu see on öeldud: tänulikust ja siirast südamest.

Nähtavaks tänutäheks ulatame teile traditsioonilise lillekimbu — ütelgu see teile kõike seda, mida mina ei osanud.

Leena Klemmer

TERVITUSI KIRJA JA TELEGRAMMI TEEL

Rektor H. Jänes .

Täna Teid austava kutse eest osa võtta Stockholmi Eesti Gümnaasiumi lõpuaktusest ja sellele järgnevast üliõpilaselõunast.

Kahjuks puudub mul võimalus neile meeldivaile ja pidulikele sündmustele kaasa elada.

Tänutundes mõtlen Teile ja Teie kolleegidele selle suure ja ennastsalgava töö eest, mida Teie olete teinud meie noorsoo ja eesti rahva huvides.

Soovin uutele abiturientidele palju õnne ja meelekindlust edaspidi.

Parimate tervitustega

Teie

A. Reintam

Palume vastu võtta eesti algkooli pere lugupidavat tunnustust siinsel rahvuslikul tööpöllul ja eesti keele ning kultuuri viljelemisel võõrsil.

Udo Juuno

Koolijuhataja

Seitsmelle Videviku akadeemia abiturientidele õnne ja edu, tänu sümpaatse koostöö eest!

Hilda Kauri

STOKHOLMI LESTI GÜMNAASIUMI

19. lend

Mart E s t r a

Ants Pearu K i i v e r

Eva Maria K l e m m e r

Leena K l e m m e r

Heigo L a a s

Reet M ä g i

Toomas P a h v

+ + +

KURSUSEST SALTSJÖBADENIS
SUVEL 1970

Doris
Björkman

En uskalla ryhtyä kirjoittamaan viron kielellä, eihän kirjoittamani suomen kielikään ole - häpeäkseni - suinkaan hyvää. Kun tarkoituksena täällä on ollut saada kieliharjoitusta, minä kuitenkin yritän saada jotakin aikaan viimemainitulla kielellä, mitä olen opiskellut n. viisi vuotta.

Viron kielen kurssi täällä Saltsjöbadenissa on nyt loppuasteella. Ymmärtäisin jos te kysyisitte, paljonko minä umpiruotsalaisena opiskelijana oppisin täällä viikolla. Kyllä, olin itse - kun tulin tänne - utelias siitä asiasta. Kuitenkin, tavoitteenani on koko ajan ollut vain yksi asia: päästä uudelleen yhteyteen viron kielen kanssa kolmen vuoden ajan tauon jälkeen. Luulenkin että olen saanut sen yhteyden, niin että minulla on nyt joitakin edellytyksiä vähitellen alkaa lukea teidän hyvin kiinnostavaa kirjallisuuttanne. Kiitän teitä suuresti siitä.

MÖTTEID LÖPUPÄEVAL

Mart
Estra

Päike paistis taevast, kui sõitsin laupäeva ennelõunal tolmaaval teel hotelli peasissekäigu ette. Eri maade lipud olid heisatud tervituseks vastavatele rahvustele. Kus on aga meie sini-must-valge? Selgus varsti, et meie lipuheiskamine peab toimuma pidulikult hotelli ees rootsi lipu kõrvalle ning suunaga kodumaa poole.

Nädal on kiiresti siin läinud, kuna on olnud haruldased ilmad, mis on võimaldanud suvesporti harrastada või lihtsalt päevitada vabal ajal. Paljud loengud, mis on toimunud enne ning pärast lõunat, on täiendanud meie oskusi Eesti maa ning rahva kohta. Teemad on olnud varieeruvad, arhitektuurist rahvatantsuni.

Peab ka ütlema, et on olnud haruldane võimalus uksteisega lähemalt tutvuda ning tundma õppida eriti klassikaaslasid Eesti Gümnaasiumi lõpuklassis. See nädal on meile jätnud sügavama mulje kui möödunud kooliaastad.

EESTI KEELE JA KIRJANDUSE KURSUS SALTSJÖBADENIS

Esko
Haapala

Ma tahaksin südamlikult tänada huvitava kursuse eest. Kui ma talvel hakkasin õppima eesti keelt preili Elleri juhatusel, tundsin ma, kuidas mulle avanes uus eksootiline maailm.

Kui ma sõidan laeval Helsingist Stokholmissse, ma tean, et lõunas asub armas maa, mis mulle nüüd juba on teine kodumaa.

Ma ei ole ialgi käinud Eestis, kuid ma mõtlen tihti selle ilusa maa peale, kus taevas on suvel sinine Viljandimaa roheliste põldude ja metsade kohal, kus meri on sügisel hall vana Tallinna ees.

Me võime ka ehitada Soome ja Eesti silda Stokholmis ja Saltsjöbadenis. Sel nädalal ma igatsen nii palju Eestimaale kui Soomemaale.

Kuidas nii väike rahvas on suutnud anda nii palju inimkonna kultuurivarade salve kui eestlased?

Tuleb mainida, et kirjanikud, nagu Anton Tammisaare, Eduard Vilde, August Gailit, ja luuletajad,

nagu Lydia Koidula, Gustav Suits ja Marie Under, on kaua olnud tuntud ka Soomes. Besti graafik Eduard Wiiralt on hinnatud rahvusvaheliselt.

Üeldakse, et eestlased on laulja rahvas. Ma olen näinud, et kus eestlased kokku tulevad, seal kõlab eesti laul.

PSÜHHILINE - FIJUSILINE KURSUS

Ants Pearu
Kiiver

Saltsjöbadeni kursus on olnud vaimselt ja kehaliselt karastav. Haruldane hotell on kohe algusest peale minu tuju heaks teinud ja siin elamine on mõnus olnud. Ka mitmepäevane ilus ilm on meid ergutanud.

Loenguteemad on väga vahelduvad ja huvitavad olnud ja kõnelejad on oma eriaineid toredasti käsitlenud. Loenguteemad on muuseas olnud: eesti arhitektuur, eesti traditsioon, eesti kirjandusajalugu ja isegi rahvatants. Kõik on hästi korda läinud ja ma loodan, et sääraseid kursusi ka tulevikus korraldatakse. Hotelli valik oli hea, kuna Saltsjöbadeni hotell on sobiv just niisugusteks loenguteks. Siinne elu on kui suvitamine olnud, töö ja lõbu oli parajasti proportsioneeritud ja kõik oli hea ja tore.

OODATUST HALVEM - KUID SIISKI TORE

Eva
Klemmer

Kursusele tulles lootsin palju noori eest leida. Seda kahjuks ei juhtunud ja see mõjus meeolelu peale.

Esimene loeng oli siiski meeldivaks üllatuseks. Esimest korda sain kuulda Marie Underi ballaade

nii heas esituses, et hakkasin neist enam-vähem aru saama.

Järgnevad loengud tõid pettumusi kvaliteedi suhtes, aga õnneks mitte kõik. Kuna loengusaal oli väga esinduslik, torkasid ettekannete puudused seda enam silma. Suureks lohutuseks oli ilus ilm ja õhtused eraviisilised koosviibimised, eriti viimasel õhtul, olgugi et mul ei õnnestunud hästi kullerkuppu näidelda. Nähtavasti ei ole ma väga kullerkupu nägu.

Kursuse paik - niihästi mererand kui ka hotell - näis mulle väga sobiv. Kursuse lõppemisel võin öelda, et üldmulje on siiski päris kena. Noori oli küll vähe, kuid selle eest sain nendega põhjalikumalt tuttavaks.

Oleks tore, kui kursuste korraldajad saaksid kavandada suuremaid ja vähe parema kvaliteediga kursusi mitme väiksema ja samaaegse asemel.

MINU MULJED KURSUSEST

Heigo
Laas

Meie kursus Saltsjöbadenis on olnud väga õnnestunud. Loengud on olnud huvitavad, eriti aga rahvatants, kuna ma olen ERÜ "Kassari" liige ja rahvatantsudest huvitatud. Kursus oli ka hästi üles ehitatud, nii et meil oli siin palju vaba aega, mille me veetsime peamiselt rannas suplemisega ja päevitamisega. Kursuslaste vahekord on olnud väga hea. olen uusi sõpru kohanud ja nendega tutvunud.

Hillervo
Münz

Vertaan tätä viron kielen ja kulttuurin kurssia kukkaan, joka on puhjennut kesän kuumuudessa. En ole voinut maistaa tämän kukan nektaria, vaan ai-noastaan olen voinut tuntea sen tuoksun. Aion kui-

tenkin istuttaa ne harvat siemenet, jotka otan mukaani, tietoni puutarhaan, jotta ne kasvaisivat ja tekisivät yhä uusia vesoja.

POSITIIVNE ÜLDPIILT

Raimo

Raag

Ka tänavu korraldas Eesti Keele ja Kirjanduse Instituut nädalase suvekursuse Saltsjöbaden. Kursusel käsitleti nii erinevaid ja varieeruvaid aineid nagu eesti kunst, arhitektuur, kirjanduslugu, keeleteadus jne. Isegi mõnda tuntumatest ja kergematest rahvatantsudest sai tantsitud.

Suurem osa loengutest olid õnnestunud ja huvitavad. Mulle isiklikult meeldis kõige enam eesti keele lektori ettekanne rahvastiku küsimusest Eestis. Väga haaravalt jutustas ettekandja sellest, kuidas elanikkude arv Eestis aegade vältel on muutunud: aeglane kasvamine kuni 16. sajandi keskpaigani, rahvastiku katastroofideni Vene-Liivi- Põhja- ja Teise maailmasõja puhul jne. Verine ja karm on meie rahva ajalugu!

Kahjuks ei olnud üldse juttu eesti muusikast ja heliloojatest, aga sellest hoolimata on üldpilt kursusest positiivne.

KURSUSEKAASLASI ÜKSTEISEST

Käre rahvuslane Ühe suurema eestluse eest võitlejana Salt-
sjöbadeni kursustel sai meile tuttavaks Raimo
Raag.

Tal on mustad juuksed ja sinised silmad —
sel päris suure kasvuga noorel mehel. Ta on rah-
vuslane ja väga elavalt huvitatud meie kodumaast.
Tema isikust ma palju ei tea, sest viimati, kui
ma teda kohtasin, oli ta alles laste suvekodus
Ojamaal aastal 1964.

Raimo on lõpetanud eesti algkooli Stokholmis
ja käib praegu Uppsalas gümnaasiumis, kus õpib
peamiselt keeli. Vabal ajal õpib ta eesti keelt
Uppsala ülikoolis.

Heigo Laas

Karvane vigurivänt Kohtasin Mart Estrat esimest korda käesole-
val kursusel ja sellepärast ma ei tunnegi teda
eriti põhjalikult, aga mu esimene mulje sellest
veidi punaka habemega noormehesest oli (ja on ikka
veel), et ta on omapärase huumoriga naljahammas.
Tooksin heameelega Mardi huumorist näiteid, aga
kahjuks ei kannata need naljad trükimusta...

Üks Mardi klassikaaslastest Eesti Gümnaasii-
mis tõendab, et Mart korjab „putukaid ja niisugu-
seid kummalisi olendeid.“ Loodetavasti ei ole need
„kummalised olendid“ kirbud ja täid, sest see ei
oleks võib-olla tema ümbruskonnale kuigi kasulik.

„Mu tulevikuplaanid olenevad mu tunnistusest,“
ütleb Mart.

Raimo Raag

Kalevi lip-
konna juht

Vuntsidega Heigo Laas on üks Stokholmi Eesti Gümnaasiumi viimsetest õpilastest. Käib tihti „Kassariga“ tantsimas ja tal on peaaegu alati midagi teoksil.

Heigo kannab prille ja sageli ka soliidset ulikonda. Ta teeb tihti nalja ja on üleüldse seltskondlik ja kena noormees. Ta on mitu aastat Eesti Gümnaasiumis käinud ja on väga tuntud eestlaste hulgas terves Rootsis. Heigo on ka „Kalevi“ lipkonna juht ja näeb selle juhtimisega palju vaeva.

Nüüd sügisel läheb ta põhja sõdima ja katsub selle aja jooksul ka oma edaspidise elu üle plaani pidada.

Pearu Kiiver

Õpilane -
õpetaja

Reet Mägi on sündinud ja üles kasvanud Stokholmis. Päeviti on ta rootsi algkooli õpetaja Huddinges ja õhtuti Stokholmi Eesti Gümnaasiumi õpilane.

Reet tarvitab prille ja tal on pikad, heledad juuksed. Ta on väga temperamentne ja võib muuta meelt väga järsku. Ärritatud meeleolus räägib ta kõrge, heleda häälega, mis on kaugele kuulda. Ta on väga julge ja ütleb seda, mida teised õpilased mõtlevad, aga ei julge ütelda.

Koolis käib ta oma leivatöö tõttu väga sporaadiliselt ja õpetajatele näib võib-olla, et ta võtab enesele liialt vaba aega. Pärast gümnaasiumi lõpetamist proovib Reet jätkata oma koolipreiliametit.

Eva Klemmer

Kõigiti positiivne tütarlaps

Pikk ja sale, uhke hoiakuga, elegantse olemisega ja maitsekalt riietatud tütarlaps: see kirjeldus sobib Helenele. Need on kõik „nähtavad andmed“, mida võib konstateerida kohe, kui teda esimest korda näed. Niisamuti näed esimese pilguga, et tal on pikad, tumeblondid, kergelt lokkis juuksed ja pruunid silmad, mis näevad välja väga heatahtlikud, sirge nina ja üsna väike suu, mis aga tihti rõõmsalt naeratab.

Kui Helenet veidi lähemalt tundma õpid, selgub, et temaga on väga kerge kontakti saada ja lihtne on leida midagi, millest rääkida. Kuid vahest näed ka, kuidas ta võib teravalt vastata kellelegi, kes teda nõögib või muidu tühja juttu ajab. Üldiselt on Helene julge ütleva inimestele täpselt seda, mida ta mõtleb, olgu see hea või halb, mis tal ütelda on.

Helene on hiljuti teismelise aastaist lahkunud. Aasta tagasi jõudis ta juba gümnaasiumi lõpetada ja on nüüd kaks semestrit Stockholmi ülikoolis sotsioloogiat õppinud. Edaspidised õpingud ja üldised tulevikuplaanid pole tal veel täiesti kindlad. Helenele meeldib kõik, mis on uus ja põnev, ta katsub kõiki võimalusi ära kasutada. Siiski ei tee ta midagi tõsist ega tähtsat, enne kui ta järele mõtleb, kuidas see kõige parem oleks. Ta on võrdlemisi realistlik ja seisab kindlalt

mõlemate jalgadega maa peal. Sellega pole aga mitte öeldud, et ta ilma romantiliste mõtete ja ilusate unistusteta oleks.

Helenele meeldib kõik, mis elu rõõmsaks teeb ja teda näeb tihti seal, kus midagi toredat juhtub. Tema seltsis võib vaevalt igav hakata, tänu tema tavaliselt heale tujule ja toredaile, vaimukaile väljendustele.

Leena Klemmer

Robotsoldat
Pahv 48

Heledad lokkis juuksed, sinised silmad, ilusad riided — kõik „made in Eskilstuna“. Naerab alati, isegi piipu tõmmates.

Tooma esimene armastus oli üks rohurohelise karosseriiga itaallanna — nimelt Fiat 600. Aga 1969. a. sügisel vahetas ta armastust, pruugitud ja mõlgilise sini-valge-kirju sakslanna nimi on Käferchen.

Klassi kuulsaim poliitik. On diskuteerinud põhjalikult kõigi õpetajatega, näidates suuri erialalisi teadmisi.

Saltsjöbadeni kursusest osavõtmise asemel läks Rootsi sõjaväkke robotiks.

(Ühistöö)

„Eskilstuna
mees“

Kaks kõrva, kaks silma, pikad juuksed, nina ja suu — see oleks mu klassivenna Pearu Kiiver'i väljanägemine. Teiste sõnadega: ta näeb välja nagu meie, teised inimesed, aga ta kannab ka prille (nende pärast oli Saltsjöbadeni eesti keele lektor väga kade).

Pearuga olen olnud klassivend kaks aastat. Selle aja jooksul olen teda päris hästi tundma õppinud, kuigi tema koolinädal on imelikul kombel olnud üsna lühike. Vara reede õhtuti väljus teise klassivenna, Toomas Pahv'i nn. bagge (millega mõeldi tema Volkswagenit) koolist Eskilstuna poole ja tuli erakordselt tagasi esmaspäevaks — või pukseeriti teisipäeva hommikul Stokholmi.

Pearu löökklause on ikka olnud: „Kes ees, see mees!” ja seda ta ongi olnud, sest ta istus esimeses pingis, õpetajalaua ees. See oli ju nii lähedal, et õpetaja ei pannud tähele, kuidas silmad vajusid kinni pärast nädalalõpu väsitavaid päevi.

Pearu lähemaks kavaks on Rootsi kuningat ja maad kaitsta. Eestlasena võib tal sellest kasu tulla.

Mart Estra

Väike armas
tüdruk -
Hillervoke

Su nimi on Hillervo. Ma ei tea Sinust palju. Sa ütlesid, et oled sündinud Trondheimis, Norras. Su vanaisa oli Soome sakslane ja suur kunstnik. Su isa on veel suurem elukunstnik. Su ema oli Helsingist ja tema perekond Hämost — ma arvan, et Hämeenlinna lähedalt.

Ma ei tea, kui vana Sa oled, aga arvan kaheksateistkümne ja kahekümne kahe vahel. Su silmad on ilusad ja paistavad kui kaks väikest pruuni päikest. Mida Sa teed, Hillervo, et Sa alati nii noor ja ilus välja näed? Võib-olla Sa ei tee mitte midagi. Su juuksed on kui noor oder kevadisel põllul, Su hääel on nagu pääsukese laul, kui see suve kõige rõõmsamal päeval lendab mu kauge koduküla kohal Põhjamaal — pühapäeval, jaanipäeval...

Aga mina olen Sulle nagu põhjala öö talvel,

öö, mis ialgi ei lõpe. Ja Sina oled valge lumi
ja noore kase valge tüvi musta taeva all.

Ma tahaksin Sulle kirjutada luuletuse, aga
ma ei oska. Ma siiski katsun:

Sa oled kõige ilusam ja rõõmsam,
ma kõige igavam --
aga mu keel on Sinu keelest
teravam;

Sa minust noorem oled --
ma Sinust vanem.
Ja targem Sa oled kui kõik
tüdrukud muud,
kes on kui metsa puud,
kus tuul ja vihmad puhuvad...

Ma tahan ütelda veel,
et ma lilli armastan --
ja metsa kevadel
ja suvel rohtu põllu lähedal.
Ja sügisel musti puid
ja talvel kevadet --
ja suvel sügist.

Esko Haapala

Meie klassi-
vanem

Leena on sündinud Hälsingborgis ning üles
kasvanud Göteborgis. Aastal 1968 kolis ta Stokhol-
mi, et õppida eesti gümnaasiumis.

Leena on lühike, pikkade juustega tumeblond
tüdruk. Ta nägu on alati täis naeru ning talle
meeldib väga vestelda. Inimestega on tal kerge
kontakti saada. Sellepärast võib ka arvata, et
tema soov -- ajakirjanikuks saada -- läheb täide.
Suveks on ta endale muretsenud sobiva töö: hakkab
nimelt turistide linnas ringi vedama ning nendele

prantsuse keeles seletama, mis aastal on ehitatud Stokholmi raekoda. Sügise poole läheb ta prantsuse keelt ja kultuuri uurima.

Leena on ka tegutsenud mitmeid aastaid hellakeste juhina. Iga suurema laagri puhul võib kindel olla, et seal saab Leenat näha.

Üldjoontes võib Leenat iseloomustada heatahtliku ja sõbraliku tüdrukuna.

Reet Mägi

Eskost

"Üritan veidi Eskost jutustada. Kuid see on raske, kuna ma tean, et isegi Esko ise ennast ei tunne.

Igal juhul on ta täiesti idamaine: ida elujänu, luulekunst ja kujutlusvõime ühinevad temas. Ja kui ta tantsib, ei tee ta tantsu reeglitest väljagi, vaevalt isegi muusikast -- ta lihtsalt tantsib.

Temas elab seesama vaim, mida leiame „Tuhat ja ühe öö“ jutustustes: ta armastab elu ja tema suureks sooviks on, et ta võiks elada vähemalt tuhat aastat.

Hillervo Münz

Kuus naerulohku

Eval -- ühel 19-aastaselt selgete näojoontega neiul -- on tumeblondid juuksed ja rohelised silmad. Kui Eva naerab (ta teeb seda usna sageli ja hea meelega), siis tal ilmuvad kuus naerulohku. Tema armasaim värv on heleroheline.

Vaba aja probleemi Eval ei eksisteeri, sest

tal on palju huve. Rahvatantsu harjutustel on ta alati kohal. Kui ta Göteborgis elas, laulis ta ka naiskooris. Skautlusega on ta mitmeid aastaid tegelnud; sealt on ta leidnud endale palju eesti sõpru. Eval pole kunagi olnud raskusi sõprade saamisega: vastupidi! Ta lauluhääl ja kitarrimäng on ta populaarseks teinud.

Nüüd lõpetab Eva eesti gümnaasiumi. Edaspidi mõtleb ta logopeedi eriala õppida, aga enne — sügisel — kavatseb ta Prantsusmaale sõita tutvuma prantsuse keele ja kultuuriga.

Helene Laan

B A L L A A DSOOLAMERE SUVEPÄEVADEST 1970

Mis pajatab osavõtjatest (Eva, Helene, Leena, Ants Pearu, Reet) ja lektoritest (prof Ränk: traditsioonid ja pärimused, Udo Tohver: rahvatantsud). Kunstiajaloo loengutel tulid jutuks Eduard Wiiralt ja Inno Hallek. Bioloogilisest eriterminoloogias oli meil ka kaks loengut!

Kord elas tudeng linna peal,
tsimmai ruudi ralla!
Tal hirmus igav oli seal,
tsimmai ruudi ralla!
Ai tsimmai, tsimmai nii ei saa,
ai tsimmai ruudi ralla!

Nagu linnu tiivul läks ta kõndima;
sõber juhtus vastu, talle pajatas:

Mingem ühes alma mater
Saltsjö õrna õhule!
Vaatkem neiu sinisilma,
läbi loengu leiguse!
Kuulgem mida Päts on teinud,
Laidoner on lausunud...
ja kui päike looja läinud,
:,: koiduni saab tantsitud :,:

Enne veel kui kutsus Eva
sõitis Saltsjö poole ta, faleri-falera!
:,: Eesti rahva tarkust õppima
ja trimpama... :,:

Suvisel kenamal puhkuse ajal
kõndiski äkki ta Saltsjömaa rajal.
Ootis ja lootis ja vaatis — ja õhkas
:,: ja kohkus kurjasti :,:

:,: Seal Saltsjömaal ei kasva ju muud
kui lektorid ja loengud :,:
:,: Kui tahad teadust tuupida
või Saltsjö kanti kõmpida :,:

Nii õhkas ja kaebas tema seal
vee kaldal, kus purjekad reas:
„Mul õppus ja eksamid ees,
mina olen üks õnnetu mees!”

Veli, hella vellekene,
ärme lähme loengule!
Lähme aga randa liiva peale,
kalju peale pleekima!

Lektor tuleb lugemaie,
pelgab silmi uskuda
toolid tühjad haigutavad,
poisid põõsas pöönavad...

Uhti-uhti uhkesti
Juhan Liivist Siuruni,
kaasas Suits ja Koidula,
vaimustuse loidula.
Tuglas, Under, Visnapuu —
esimene loeng on kuulatud!

Palju aastaid mööda läind on sellest aast,
kui veel olemas ei olnud grammatikat,
minimoodi, paaži soenguid — ega eesti
keele loenguid
nagu igapäev sa Saltsjös näha saad.

Uhked tudengid sõudsid kord merel,
ortograafiast ei hoolinud nende meel,
osasihitist ei olnud vaja nendel —
nüüd vaid möödunud ajast mälestus on see...

Süda tuksub tuks-tuks-tuks,
lahti loengu saali uks —
ja me lähme Leenaga
minigolffi mängima!
Hopsassa, Reedaga
paadisõitu tegema,
hopsassa, Helenega
salajuttu puhuma...

Vatlupsadi luusangadi —
tuli rahvatantsu tundi!
Siitsiiradi läbi viiradi
sai paarisrongis kõndi.

Puupuusadi pumma —
Vändra polkast väsisime ära...
Tipptappadi hästi tihti —
Tohvri ohvrid pääsid lahti!

Üks Bedike raius ühte jämedat puud,
kas saab sest gravüür või veel midagi muud?
Ent Ennuke arvas et palk-kasti laud
on lõbusam saagi' kui rasked on laud...

∴ Pariis neile armas (olgu käised või
narmas),
seal laiem parnass ja ka kuulsus on varmas∴∴

Pea õitsvad roosid, pea õitsvad lilled —
neid sunnib fototroopia...
Sest kuula veel üks kord
terminoloogiat —
siis taipad taime bioloogiat!

Ants oli aus piibumees,
ränk oli pärimus tema sees...
Tobi aina tormas ees,
loengul käis kui täitsamees.

∴ ai Pearu fallera —
 lõpp tuli tubakal...
 Traditsioonil ka
 ots oli kohe peal ∴∴

Küll kurblik on tudengi elu:
 õllepurke temal tuba on täis,
 kuid pagan see teeb tal peavalu,
 et ükski ei ole neist täis...

Kuid mis meil viga elada,
 Grand Hotellis kolada,
 suuri saksu mängida
 ja sillalt vette sulpsata!
 Trillalla...

Nüüd, sõbrad, kõiki tervitan:
 käes lahkumisetund!
 Ja möödunud päevi meenutan,
 mis läind kui näinuks und.

Meid sõprus seob
 — ja rõõmsad teod —
 nüüd nägemiseni!
 Küll tuleb aeg,
 toob kokku käed —
 nüüd

N Ä G E M I S E N I !

Vello Salo

~~Vello Salo~~

KURSUSEST OSAVÖTJAD

Doris B j ö r k m a n
Helmi E l l e r
Mart E s t r a
Esko H a a p a l a
Aleksander I l v e s
Mai J ä n e s
Mart J ä n e s
Tõnu J ä n e s
Tiina-Mai K a s k
Ants-Pearu K i i v e r
Eva-Maria K l e m m e r
Leena K l e m m e r
Helene L a a n
Heigo L a a s
Reet M ä g i
Hillervo M ü n z
Toomas P a h v
Raimo R a a g
Vello S a l o
Udo T o h v e r

+ + +